

175. sz. Ajánlás

az építkezéssel kapcsolatos biztonsági és egészségügyi kérdésekről

Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Általános Konferenciája,

Amelyet a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Igazgató Tanácsa hívott össze Genfben, és amely 1988. június 1-én hetvenötödik ülészakára ült össze,

Miután figyelembe vette az ide vonatkozó nemzetközi munkaügyi egyezményeket és Ajánlásokat, különösen a következőket: a biztonsági előírásokról (építőipar) szóló 1937. évi Egyezmény és Ajánlás, együttműködés a balesetelhárításban (építőipar) 1937. évi Ajánlás, a sugárzás elleni védelemről szóló 1960. évi Egyezmény és Ajánlás, a gépek védőburkolatáról szóló 1963. évi Egyezmény és Ajánlás, a legnagyobb teherről szóló 1967. évi Egyezmény és Ajánlás, a foglalkozási eredetű rákról szóló 1974. évi Egyezmény és Ajánlás, a munkakörnyezetről (légszennyezés, zaj és rezgés) szóló 1977. évi Egyezmény és Ajánlás, a foglalkozás egészségügyi szolgálatokról szóló 1985. évi Egyezmény és Ajánlás, az azbeszt felhasználásának biztonságáról szóló 1986. évi Egyezmény és Ajánlás, és a foglalkozási betegségek jegyzékét, melyet 1980-ban módosítottak és mellékletként hozzáfűztek az üzemi balesetek esetén járó ellátásokról szóló 1964. évi Egyezményhez, és

Miután úgy határozott, hogy különböző javaslatokat fogad el az építkezésekkel kapcsolatos munkabiztonsági és munkaegészségügyi kérdésekről, - amely kérdés az ülés napirendjének negyedik pontjaként szerepelt, és

Miután úgy döntött, hogy ezeket a javaslatokat az építkezésekkel kapcsolatos biztonsági és egészségügyi kérdésekről szóló Egyezményhez kiegészítő Ajánlasként adja közre,

a mai napon, 1988. június 20-án, elfogadja az alábbi Ajánlást, amely „A munkavédelemről (építőipar) szóló 1988. évi Ajánlás” néven idézhető.

I. HATÁLY ÉS FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK

1. A munkavédelemről (építőipar) szóló 1988. évi Egyezmény, (továbbiakban „Az Egyezmény”) és jelen Ajánlás előírásait különösen a következőkre kell alkalmazni:

- (a) építkezés, építőmérnöki munkák és előre gyártott épületek és szerkezetek felállítása és szétszerelése, mint ahogy azt az Egyezmény 2. cikke (a) pontjában meghatározták;
- (b) olajfűtőtornyok felépítése és felállítása, és partközeli üzembe helyezése, míg az összeszerelés a parton történik.

2. A jelen Ajánlás szempontjából:

- (a) Az „építkezés” kifejezés a következőket foglalja magában:

- (i) az épületek építési munkáit, beleértve a földkiemelést és mindenfajta építmény és szerkezet építését, szerkezeti átalakítását, felújítását, karbantartását (beleértve a tisztítási és a festési munkálatokat), elbontását;
 - (ii) az építőmérnöki munkát, beleértve a földkiemelést és az építést, szerkezeti átalakítását, felújítását, karbantartását és elbontását, például a következőknek: repülőterek, dokkok, kikötők, belső vízi utak, gátak, vízfolyások és a tengerpart gátműtárgyai, lavina elleni védelem műtárgyai, utak és autótutak, vasutak, hidak, alagutak, viaduktok, és a szolgáltatások nyújtásával összefüggő műtárgyakat, úgymint kommunikáció, vízvezetés, csatornaépítés, víz- és energiaellátás;
 - (iii) előregyártott épületek és szerkezetek felállítása és szétszerelése valamint előregyártott elemek összeállítása az építkezés helyszínén;
- (b) Az „építkezés helyszíne” meghatározás bármilyen helyszínt jelent, ahol az (a) albekezdésben leírt bármelyik tevékenységet vagy munkálatot végzik;
 - (c) A „munkahely” meghatározás valamennyi olyan helyszínt jelöl, ahol a munkavállalóknak tartózkodniuk kell vagy ahová menniük kell munkájuk során, és amelyet az alábbi (f) pontban meghatározott munkaadó ellenőriz;
 - (d) A „munkavállaló” meghatározás minden olyan személyre vonatkozik, aki az építkezésben részt vesz
 - (e) A „munkavállalók képviselői” meghatározás azokat a személyeket jelöli, akiket a nemzeti törvény vagy gyakorlat ekként elismer;
 - (f) A „munkáltató” meghatározása:
 - (i) minden olyan természetes vagy jogi személyt jelent, aki egy vagy több munkavállalót alkalmaz valamely építkezési helyszínén; és
 - (ii) az adott helyzetnek megfelelően, a fővállalkozót, vállalkozót vagy az alvállalkozót;
 - (g) A „szakember” meghatározás olyan személyt jelent, aki elegendő képzettséggel rendelkezik, vagyis megfelelő iskolai végzettséggel, ismerettel, tapasztalattal, szakértelemmel meghatározott munka biztonságos elvégzéséhez. Az illetékes hatóságok megfelelő ismérveket határozhatnak meg a szóban forgó személyek kijelöléséhez és meghatározhatják a rájuk háruló kötelelességeket;
 - (h) Az „állványzat” meghatározás bármely ideiglenes, rögzített vagy függesztett vagy mozgó szerkezetet jelent, valamint az azt megtartó ácsolatot, amely munkavállalók és anyagok megtartására tartóként szolgál, vagy egy ilyen szerkezet megközelítését, ide nem értve az alábbi (i) pontban meghatározott „emelőberendezést”;
 - (i) Az „emelő-berendezés” meghatározás bármilyen helyhez kötött vagy mozgó berendezést jelent, melyet személyek vagy rakományok felemelésére és leeresztésére használnak;
 - (j) Az „emelési tartozékok” bármilyen berendezést vagy kötéletet jelentenek, amelyekkel a rakományt egy emelő-berendezéshez lehet rögzíteni, de amely nem képezi a berendezés vagy rakomány szerves részét.

3. Jelen Ajánlás előírásai olyan önfoglalkoztató személyekre is vonatkoznak, akiket a nemzeti törvények és rendelkezések annak tekintenek.

II. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

4. A nemzeti törvényeknek és rendelkezéseknek meg kell követelniük, hogy a munkáltatóknak és az egyéni vállalkozóknak általános kötelezettségük legyen a biztonságos és egészséges munkahely biztosítása, továbbá meg kell felelniük az előírt munkavédelmi előírásoknak.

5. (1) Bármikor, amikor két vagy több munkáltató valamely építkezési helyszínen munkát vállal, kötelességük, hogy együttműködjenek egymással és valamennyi más személlyel, aki részt vesz a vállalt építési munkában, beleértve a tulajdonost vagy annak képviselőjét, annak érdekében, hogy megfeleljenek az előírt munkavédelmi előírásoknak.

(2) Az építkezés helyszínén a munkavédelmi intézkedések koordinálásának a végső felelőssége a fővállalkozót terheli vagy azt a személyt, aki elsősorban felelős a munka végrehajtásáért.

6. Nemzeti törvények és rendelkezések vagy az illetékes hatóság kell, hogy előírják az építkezés színhelyén a biztonságos és egészséges munkavégzés elősegítése érdekében a munkáltatók és a munkavállalók közötti szervezett együttműködést biztosító intézkedéseket. Ezeknek a következőket kell tartalmazniuk:

- (a) munkavédelmi bizottságok létrehozása a munkaadók és a munkavállalók képviselőivel, előírható hatáskörrel és kötelezettségekkel;
- (b) a munkavállalók munkavédelmi küldötteinek megválasztása vagy kinevezése előírható hatáskörrel és kötelezettségekkel;
- (c) megfelelően képzett és tapasztalt személyek munkáltató általi kinevezése a munkavédelem biztosítása érdekében;
- (d) munkavédelmi küldöttek és biztonsági bizottsági tagok képzése.

7. Az építkezési munka tervezésével megbízott személyeknek figyelembe kell venniük az építkezésen munkavállaló munkavállalók munkavédelmét, összhangban a vonatkozó nemzeti törvényekkel és rendelkezésekkel, illetve gyakorlattal.

8. Az építkezési felszerelések, szerszámok, védőberendezések és egyéb hasonló berendezések tervezésénél figyelemmel kell lenni az ergonómiai elvekre.

III. MEGELŐZŐ ÉS VÉDŐINTÉZKEDÉSEK

9. Az építési munkát a következők figyelembe vételével kell tervezni, előkészíteni és végezni:

- (a) A munkahelyen felmerülő kockázatokat a lehető leghamarabb meg kell akadályozni;
- (b) A rendkívül vagy szükségtelenül fárasztó munkahelyzeteket és mozdulatokat el kell kerülni;
- (c) A munka szervezésekor a munkavállalók munkavédelmét figyelembe kell venni;
- (d) Csak olyan anyagokat és termékeket szabad használni, amelyek megfelelnek a munkavédelmi szempontoknak;
- (e) Csak olyan munkamódszereket szabad alkalmazni, amelyek megvédik a munkavállalókat az anyagok káros kémiai, fizikai és biológiai hatásaitól.

10. A nemzeti törvényeknek vagy rendelkezéseknek elő kell írniuk az illetékes hatóság értesítését az építkezés helyszínéről, időtartamáról és minden egyéb előírt jellemzőről.

11. A munkavállalóknak joguk és kötelességük kell, hogy legyen bármelyik munkahelyen részt venni a biztonságos munkakörülmények biztosításában a munkamódszerek és munkafelszerelések feletti saját hatáskörük mértékéig, továbbá véleményt nyilváníthatnak az elfogadott munkafolyamatokról, amennyiben azok veszélyeztethetik a munkavédelmet.

BIZTONSÁG A MUNKAHELYEN

12. Olyan rendfenntartási programokat kell kidolgozni és végrehajtani az építkezés helyszínén, amelyek a következőkről gondoskodnak:

- (a) az anyagok és a felszerelések megfelelő tárolása;
- (b) a hulladék és a romok megfelelő időközönkénti eltávolítása.

13. Ahol a munkavállalókat semmilyen más módon nem lehet megvédeni a magasból való leeséstől:

- (a) megfelelő biztonsági hálókat vagy biztonsági ponyvákat kell kifeszíteni és karbantartani; vagy
- (b) megfelelő biztonsági övet kell biztosítani és használni.

14. A munkaadónak el kell látnia a munkavállalót olyan a célnak megfelelő eszközökkel, amelyeket a munkavállalók egyéni védőfelszerelésként használhatnak, továbbá biztosítani kell azok helyes használatát. A védőfelszereléseknek és a védőruházatnak meg kell felelnie az illetékes hatóság által előírt szabványoknak, az ergonómiai elvek amennyire csak lehetséges figyelembe vételével.

15. (1) Az építőgépeket és felszereléseket hozzáértő szakembernek felül kell vizsgálnia és ki kell próbálnia, ahogy helyes, típusonként vagy egyedileg.

(2) A nemzeti törvényeknek és rendelkezéseknek figyelembe kell venniük azt a tényt, hogy azok a gépek, készülékek és rendszerek, amelyek tervezésénél nem vették figyelembe az ergonómiai elveket, foglalkozási betegségeket okozhatnak.

ÁLLVÁNYOK

16. Minden állványt, és annak minden részét megfelelő és hibátlan anyagból, megfelelő méretben és erősségben kell elkészíteni arra a célra, amelyre használgják, és azt kielégítő állapotban kell fenntartani.

17. Minden állványt megfelelően kell tervezni, felállítani és karbantartani úgy, hogy helyes használat esetében megakadályozzák annak összedőlését vagy véletlen szétesését.

18. Az állványok munkafelületét, átjáróit és lépcsőit olyan méretekben és oly módon kell megépíteni, hogy az megvédje a személyeket a leeséstől vagy a leeső tárgyak által okozott veszélytől.

19. Egyetlen állványt sem lehet túlterhelni, vagy más módon, a rendeltetésszerűtől eltérően használni.

20. Állványt nem szabad sem felállítani, sem lényegesen megváltoztatni vagy szétszerelni, hacsak nem szakember végzi, vagy irányítja ezeket a munkálatokat.

21. A nemzeti törvények és rendelkezések előírásai szerint az állványokat felül kell vizsgálni és szakembernek kell az ellenőrzés eredményeit írásban rögzítenie:

- (a) mielőtt azokat használatba veszik;
- (b) ezt követően rendszeresen ismétlődő időszakonként;
- (c) bármilyen változtatás, félbeszakított használat esetén, időjárási vagy rengéses hatásnak való kitétel után, vagy bármilyen olyan esemény után, amely hatással lehetett az állvány erősségére vagy stabilitására.

EMELŐBERENDEZÉSEK ÉS EMELÉSI TARTOZÉKOK

22. A nemzeti törvények és szabályok elő kell, hogy írják, hogy melyek azok az emelő-berendezések és emelési tartozékok, amelyeket szakembernek kell felülvizsgálnia és kipróbálnia:

- (a) mielőtt először használatba veszik;
- (b) a helyszínen való felállítás után;
- (c) a nemzeti törvényekben vagy szabályokban előírt szabályos időközönként;
- (d) bármilyen további változtatás vagy javítás után.

23. Az emelő-berendezések és emelési tartozékok vizsgálatának és kipróbálásának az eredményeit a fenti 22. bekezdés értelmében fel kell jegyezni, és előírás szerint az illetékes hatóság, a munkáltatók, a munkavállalók, vagy képviselőik rendelkezésére kell bocsátani.

24. Minden adott biztonságos súlyú rakománnyal terhelhető készüléken és az emelési tartozékok minden részén egyértelműen meg kell jelölni a maximális terhelhetőséget.

25. Minden emelőberendezést, amely különböző súlyú rakománnyal terhelhető biztonságosan, a kezelő számára el kell látni egyértelmű jelölésekkel a biztonságos maximális rakodósúlyról és az alkalmazás feltételeiről.

26. Az emelő-berendezés vagy az emelési tartozékok egy részét sem szabad túlterhelni a biztonságos raksúly feletti teherrel, kivéve meghatározott kísérleti céllal és szakember által meghatározott módon, vagy ilyen szakember irányításával.

27. Valamennyi emelőberendezést és az emelési tartozékok valamennyi részét úgy kell megfelelően összeszerelni, hogy többek között biztonságosan különbséget lehessen tenni a mozgórész és az állórész között, továbbá, hogy azok az alkalmazás során biztosítsák a berendezés stabilitását.

28. Ott, ahol szükséges a veszélyre való figyelmeztetés, nem szabad az emelőberendezést megfelelő jelzőberendezések vagy eszközök biztosítása nélkül használni.

29. Emelőberendezés vezetője és működtetője a nemzeti törvények és rendelkezések előírásai alapján csak olyan személy lehet, aki:

- (a) Betöltötte az előírt minimális korhatárt; és
- (b) Megfelelő oktatást és képzést kapott.

SZÁLLÍTÓBERENDEZÉSEK, FÖLDMUNKAGÉPEK ÉS ANYAGMOZGATÓ ESZKÖZÖK

30. Járművek és föld- vagy anyagmozgató gépek vezetői és kezelői csak a nemzeti törvények vagy szabályok követelményeinek megfelelően kiképzett és kipróbált személyek lehetnek.

31. Megfelelő jelző- vagy egyéb ellenőrző intézkedésekről vagy eszközökről kell gondoskodni a járművek és a földmozgató vagy anyagmozgató eszközök mozgásából származó veszélyekre való figyelmeztetésre. Különleges biztonsági elővigyázatossági intézkedéseket kell tenni az üzemszerűen hátrafelé is haladó gépek és eszközök esetén.

32. Megelőző intézkedéseket kell tenni a járművek és a földmozgató vagy anyagmozgató eszközök gödörbe vagy vízbe esésének a megakadályozására.

Ott, ahol kívánatos, a földmozgató és az anyagmozgató eszközöket el kell látni olyan szerkezetekkel, amelyek megvédik a kezelőt az összezúzódtól a gép felborulása esetén, vagy ha anyag esne rá.

GÖDRÖK, AKNÁK, FÖLDMUNKÁK, FÖLDALATTI MUNKÁK ÉS ALAGUTAK

34. Szakember felügyelete nélkül gödör, akna, földmunka, földalatti munka és alagút bármely részének aládúcolása vagy más módon való alátámasztása nem készülhet, nem változtatható meg, vagy bontható le.

35. (1) Ott, ahol emberek dolgoznak, a nemzeti törvények és rendelkezések által előírt módon és időben, szakembernek kell ellenőriznie a gödör, az akna, a földmunka, a földalatti munka és az alagút minden részét, és az eredményeket írásban rögzítenie kell.

A munkát csak az elvégzett vizsgálat után szabad megkezdeni.

KESZON MUNKA

36. A keszonmunkára vonatkozó intézkedéseknek az Egyezmény 21. cikke szerint magukban kell foglalniuk a munkavégzés körülményeit szabályozó előírásokat, a helyszínt és a használandó felszereléseket, az orvosi ellenőrzést és a munkavállalók ellenőrzését és a munka időtartamát.

37. Keszonban csak akkor dolgozhat valaki, ha a keszont szakember a nemzeti törvényben és rendeletekben előírt módon és időszakonként ellenőrizte; az ellenőrzés eredményeit írásban rögzítenie kell.

CÖLÖPÖZÉS

38. Valamennyi cölöpöző berendezést jól kell megtervezni és megépíteni – amennyire lehetséges az ergonómiai szempontok figyelembe vételével – és helyesen kell karbantartani.

39. Cölöpözést csak szakember felügyelete alatt lehet végezni.

A VÍZFELÜLET FÖLÖTT VÉGZETT MUNKA

40. A víz fölött végzett munkára vonatkozó előírásoknak az Egyezmény 23. cikke szerint magukba kell foglalniuk, ahol szükséges az alkalmas és megfelelő:

- (a) kerítést, biztonsági hálót és biztonsági övet;
- (b) mentőmellényt, mentőkészüléket, ember által vezetett csónakot (ha szükséges, motorcsónakot) és mentőövet;
- (c) védelmet kételtűek és más állatok veszélye ellen.

AZ EGÉSZSÉGET ÉRINTŐ KOCKÁZATOK

41. (1) Az illetékes hatóságnak információs rendszert kell felállítania a nemzetközi tudományos kutatás eredményeit felhasználva információ nyújtásához építészek, építési vállalkozók, munkáltatók és a munkavállalók képviselői részére azokról az egészségügyi kockázatokról, amelyek az építőiparban használatos, veszélyes anyagokkal kapcsolatosak.

(2) Az építőiparban használatos termékeket előállítók és forgalmazók a termékeket el kell, hogy lássák minden információval a velük járó egészségügyi kockázatokról és a szükséges elővigyázatosságról.

(3) A munkavállalók egészségét, a közegészséget és a környezet védelmét nemzeti törvények és rendeletek kell, hogy őrizzék és írják elő a veszélyes összetevőt tartalmazó anyagok használatát, a hulladék eltakarítását és tárolását.

(4) A veszélyes anyagokat egyértelműen meg kell jelölni és fel kell címkézni, megadva a vonatkozó jellemzőket és a használati utasítást. A veszélyes anyagokat a nemzeti törvények és szabályok vagy az illetékes hatóság által előírt feltételek alapján kell használni.

(5) Az illetékes hatóságnak meg kell határoznia, hogy mely veszélyes anyagok használatát kell az építőiparban megtiltani.

42. A nemzeti törvények és rendeletek által előírt időszakonként az illetékes hatóságnak nyilvántartást kell vezetnie a munkahelyi környezet ellenőrzéséről és a munkavállalók egészségének értékeléséről.

43. A teher csökkentésével, mechanikai eszközök használatával, vagy bármely más módon el kell kerülni túlsúlyos tárgyak kézi emelését, amely munkavédelmi kockázattal jár a munkavállalók számára.

44. Különös figyelmet kell fordítani a munkavállalók tájékoztatására és kiképzésére, amikor új terméket, berendezést vagy munkamódszert vezetnek be, különös tekintettel azok munkavédelmi előírásaira.

VESZÉLYES GÁZOK

45. Az Egyezmény 28. cikkének 3. bekezdése szerint a veszélyes gázokra vonatkozó intézkedéseknek tartalmazniuk kell a hatóság vagy szakember előzetes írásos engedélyét, vagy bármilyen más rendszert, mely által a belépés olyan területre, ahol veszélyes gáz lehet jelen csak akkor valósulhat meg, ha meghatározott eljárásokat követtek.

TŰZ ELLENI ÓVINTÉZKEDÉSEK

46. Ahol veszély elleni óvintézkedésre van szükség, a munkavállalókat megfelelően ki kell képezni a tűz esetén való fellépésre, beleértve a meneküléshez szolgáló eszközök használatát.

47. Ahol indokolt, ott megfelelő vizuális jelöléseket kell alkalmazni a menekülés útjának a jelölésére tűz esetén.

SUGÁRZÁSSAL JÁRÓ KOCKÁZATOK

48. Az illetékes hatóságnak szigorú biztonsági szabályokat kell felállítani és betartatni azokra az építőipari munkavállalókra vonatkozóan, akik az ionizáló sugárzásoknak kitett, különösen a nukleáris iparban lévő épületek karbantartásán, felújításán, lebontásán, vagy szétszerelésén dolgoznak.

ELSŐSEGÉLY

49. Az Egyezmény 31. cikke szerint a nemzeti törvényekben és rendeletekben az illetékes egészségügyi hatósággal és a munkaadók és a munkavállalók legrepresentatívabb szervezetével történt egyeztetés után le kell írni, hogy milyen módon kell az elsősegélynyújtó eszközöket és személyzetet biztosítani.

50. Ahol a munkavégzés során fennáll a vízbefulladás, az oxigén hiánya miatti megfulladás vagy az elektromos áramütés veszélye, az elsősegélyt nyújtó személyzetnek tökéletesen értenie kell az újraélesztéshez, az egyéb életmentő technikákhoz és a mentési eljárásokhoz.

JÓLÉTI SZOLGÁLTATÁSOK

51. Adott esetben, a munkavállalók számától, a munka időtartamától és annak helyszínétől függően, megfelelő helyet kell biztosítani az élelem és ital beszerzéséhez, vagy elő kell készíteni azokat az építkezés helyszíne közelében, ha azok más módon nem elérhetőek.

52. Az építkezés helyszínén megfelelő lakhatási körülményeket kell biztosítani azoknak a munkavállalóknak, akik távol vannak otthonuktól, ahol nincs megfelelő közlekedés a telep és az otthonuk között, vagy nem áll megfelelő szállás a rendelkezésükre. A férfi és női munkavállalók számára külön tisztálkodási, mosdási és alvási helyet kell biztosítani.

IV. HATÁS A KORÁBBI AJÁNLÁSOKRA

53. A jelen Ajánlás a következőket hatálytalanítja: a biztonsági előírásokról (építőipar) szóló 1937. évi Ajánlást és a baleset-megelőzésben való együttműködésről (építőipar) szóló 1937. évi Ajánlást.